

ТЕМА: ХВОРОБИ І ВОРОГИ БДЖІЛ

1. Вороги та шкідники бджіл.

Щурка золотиста - птах довжиною 26 см з яскравим оперенням: голівка і нижня частина тіла - зеленувато-сині, шия -золотисто-жовта, спинка - каштаново-бура, хвіст - зелений, має гострий і довгий дзьоб.

Поширена на Україні. Гніздиться щурка на обривах і крутих берегах річок, рис нори довжиною до 2 м. Живиться комахами, улюбленим кормом с оси і бджоли. На пасіки нападають зграї у липні - вересні, знищуючи безліч бджіл. Одна щурка може знищити за день 60-80 бджіл.

Заходи боротьби. Щурка - ворог бджіл, який може завдавати значної шкоди пасікам. Проте вона приносить велику користь лісовому господарству, знищуючи багато шкідливих комах. Тому знищувати щурок не слід. Птахів краще відганяти від пасік пострілами з рушниць або криками самих щурок, записаними на магнітофонну плівку, передаючи їх по гучномовцю на пасіці.



Золотиста щурка

Філант або бджолиний вовк, - сильна і рухлива поодинокі оса світло-жовтого кольору, довжиною 12—15 мм. Зовні схожа на звичайну осу, але має більшу голову з малюнком корони із яскравою жовтизною. Самка живиться нектаром, який добуває з рослин, а також у бджіл. Схоплює їх на квітках і біля пасік, убиває жалом, паралізуючи нервову систему, і видавлює із зобика мед, а труп використовує на корм личинкам. Самці не мають жала, живляться нектаром і не шкідливі для бджіл. Самка живе 25-40 днів, за цей час споруджує 4-8 земляних гнізд і для розвитку кожної личинки кладе в них до восьми збитих

бджіл.

Філант зимує в стадії лялечки в землі. Масова поява їх буває в жарку погоду в червні - липні. В деякі роки збитки від них дуже великі: при інтенсивному нападі бджоли перестають літати на медозбір.

Заходи боротьба. Руйнують гнізда філантів, вбивають їх біля нір перед заходом сонця, заливають нори водою або змазують їх ходи соляровим маслом.



"Бджолиний вовк" - філант

напав на бджолу

Шершень - велика оса жовто-бурого кольору, довжиною 26-30 мм. Будує гнізда в дуплах дерев, під покрівлею будівель тощо. Шершні ловлять бджіл біля льотків, залазять у вулики за медом. У спійманих бджіл шершень проколює зобик і висмоктує мед, а труп заносить на корм личинкам. Найбільше шершнів буває в кінні сезону, восени.

Заходи боротьби. Руйнують гнізда поблизу пасік, закладаючи в них ганчірки з сірководнем. Знищують шершнів за допомогою отруєних принад, одна з яких — м'ясний фарш з хлорофосом.



Шершень

Оси - найчастіші викрадачі меду з вуликів, а іноді й бджіл на корм личинкам. Масові напади ос бувають восени в прохолодні дні, коли бджоли мало вилітають з вуликів.

Заходи боротьби з осами - знищення їх гнізд поблизу пасіки весною. На пасіці ос виловлюють у півлітрові пляшки, заповнені підсолодженою медом водою. Використовують принади з шматочків м'яса чи фаршу, змочених в розчині хлорофосу.



"Мертва голова" - великий нічний метелик з родини бражників, довжиною 50-60 мм, мас розмах крил 120 мм, передні крила темно-бурі з жовтуватим візерунком, задні - вохристо-жовті. На поверхні грудей чітко видно жовтий малюнок, що нагадує череп з двома схрещеними кістками.

Проникає у вулик, висмоктує мед (до 10 г) і непокоїть бджіл.

Заходи боротьби. Вулики не повинні маги щілин, льотки висотою не більше 9 мм.

Шкідники бджіл

Воскова міль належить до нічних метеликів, личинки якої живляться воском. Розрізняють велику і малу воскову міль. Це метелик з розмахом крил 25-28 мм, передні крила якого попелясто-сірі. Самка відкладає 1500-2000 яєць

у щілини вулика та комірки стільників. Личинка молі протягом свого розвитку поїдає 1,25 г воску, руйнує стільники, пошкоджує бджолиний розплід, псує личинок і лялечок, які згодом гинуть. Мала воскова міль має розмах крил 18--23 мм. Самка відкладає 100-450 яєць і робить ходи в бокових частинах гнізда. Личинки поселяються переважно на старих стільниках.

Заходи боротьби. У зимовий період стільники зберігають при температурі 0-10 °С морозу. Старі стільники слід своєчасно вибраковувати і перетоплювати на віск. Для знищення молі стільники обробляють сірчистим газом з розрахунку 50 г/м³ ящика з стільниками з експозицією 24 год, парою 80 %-ої концентрованої оцтової кислоти в дозі 200 г/м³ протягом трьох діб. Обробку повторюють через 10-12 днів. Стільники обробляють також 3 %-им розчином хлораміну, після чого ставлять на 2—3 год у герметично закритті ящик. Користуватися ними засобами треба обережно. Після дезінсекції стільники добре провітрюють протягом 12-24 гол.



Воскова міль на стільнику

Мурашки - проникають у вулики, непокоять бджіл, крадуть мед (за добу можуть викрасти до 1 кг меду). Нападають на слабкі сім'ї, іноді влаштовують у вуликах гнізда, забруднюючи їх сміттям і землею. *Заходи боротьби.* Майданчики під вуликами очищають від трави і бур'янів. Вулики ставлять на кілочки, які змазують солідолом. На стелю або полотно кладуть м'яту.



Мураха

Миші можуть залазити і розмножуватись у вуликах, завдаючи великої шкоди бджолиним сім'ям, особливо взимку. Воші руйнують стільники, живляться медом, пергою, а також трунами бджіл, викликаючи занепокоєння бджолої сім'ї. Бджоли не витримують мишачого запаху і не відбудовують стільників, пошкоджених ними.

Заходи боротьби. Бджіл утримують у вуликах без щілин і пошкоджень, перешкоджають проникненню в них мишей, закриваючи льотки металевими загороджувачами або дротяною сіткою. Стільники зберігають у недоступних для мишей приміщеннях. Мишей знищують за допомогою пасток, мишоловок та отруєних принад. Принади одержують у санепідемстанціях.



Миші